

Blasphemer's Battle

פרשת אמור תשע"ב

PARASHAS EMOR

24 / 10-21

5 You shall take fine flour and bake it into twelve loaves; each loaf shall be two tenth-ephah.
 6 You shall place them in two stacks, six in each stack, upon the pure Table, before HASHEM.
 7 You shall put pure frankincense on each stack and it shall be a remembrance for the bread, a fire-offering for HASHEM. 8 Each and every Sabbath he shall arrange them before HASHEM continually, from the Children of Israel as an eternal covenant. 9 It shall belong to Aaron and his sons, and they shall eat it in a holy place; for it is most holy for him, from the fire-offerings of HASHEM, an eternal decree.

10 The son of an Israelite woman went out — and he was the son of an Egyptian man among the Children of Israel; they fought in the camp, the son of the Israelite woman and an Israelite man. 11 The son of the Israelite woman pronounced the Name and blasphemed — so they brought him to Moses; the name of his mother was Shelomis daughter of Divri, of the tribe of Dan. 12 They placed him under guard to clarify for themselves through HASHEM.

13 HASHEM spoke to Moses, saying: 14 Remove the blasphemer to the outside of the camp, and all those who heard shall lean their hands upon his head: The entire assembly shall stone him. 15 And to the Children of Israel you shall speak, saying: Any man who will blaspheme his God shall bear his sin; 16 and one who pronounces blasphemously the Name of HASHEM shall be put to death, the entire assembly shall surely stone him; proselyte and native alike, when he blasphemes the Name, he shall be put to death.

17 And a man — if he strikes mortally any human life, he shall be put to death. 18 And a man who strikes mortally an animal life shall make restitution, a life for a life. 19 And if a man inflicts a wound in his fellow, as he did, so shall be done to him: 20 a break for a break, an eye for an eye, a tooth for a tooth; just as he will have inflicted a wound on a person, so shall be inflicted upon him. 21 One who strikes an animal shall make restitution, and one who strikes

2 Artscoil - Stae Chmad

10. ויצא — Went out. In the simple meaning, he left his own tent and went out into the camp, where he blasphemed publicly. Since his sin was witnessed, he was liable to the death penalty (*Ibn Ezra*). Homiletically, the Sages explain that he left his share in the World to Come, by virtue of his heinous sin.

מקנה — They fought in the camp. R' Beréchiyah taught that the "son of the Israelite woman" went about in the camp scoffing about the show-bread: "A king normally eats warm, freshly baked bread. Why should God have old, cold bread in the Tabernacle?" An Israelite rebuked him for speaking so disrespectfully. The two came to blows, whereupon the son of the Israelite woman uttered the curse.

Another version of the strife is indicated by the information we are given regarding the ancestry of the two combatants and the term מקנה, in the camp, which implies that the dispute revolved around matters of the camp, i.e., inheritance. The blasphemer was the son of a Jewish mother from the tribe of Dan and an Egyptian father.

Throughout the years of enslavement, this was the only such case, a remarkable testimony to Jewish family purity and morality. He wished to dwell among the people of Dan, his mother's tribe, but they refused him on the grounds that his father was not a Danite. [Although he was a Jew since his mother was Jewish, membership in a tribe follows the father's family (*Ramban*).] The court of Moses ruled in favor of Dan, whereupon the man uttered his curse (*Rashi*; *Midrash*).

3 291 / VAYIKRA 24:1-10 EMOR THE CALL OF THE TORAH

Rashi cites two other interpretations of the words he went out. One of these is from *Sifra*, which responds to the question, from where did he go out, with the answer from the court of Moses. He had come to Moses asking him to render a judgment in his favor so that he could pitch his tent in the camp of Dan, his mother's tribe. Moses ruled against him because of the regulation (*Numbers 2:2*) that the order of the encampment was to be strictly governed by the father's ancestry. His resentment against the unfavorable ruling by Moses led him to blaspheme.

The other interpretation is from *Vayikra Rabbah*, and its commentaries. There, R' Levi links the words went out with the last word of the previous verse, עולם, forever. This word עולם can also be translated as "world". It may also be related to the word עולם, hidden. A person is considered a microcosm, עולם קטן, small world, in himself. By blaspheming, he went out of his own small world in which God Himself is hidden. By taking himself out of his own world, he is in fact separating himself from that aspect of God which is hidden in himself (*Radal*).

Sefer HaChinuch (to *Mishpatim*, mitzvah 70) discusses in detail the concept that blaspheming is equivalent to effacing the image of God in man, to transforming man into something inhuman. Through the words of blasphemy, man empties himself of the natural goodness that is within him and becomes like an animal. It was, after all, through the faculty of speech that God differentiated man from the animal species. Now, by abusing the gift of speech, he lost the privilege of being considered human. R' Yitzchak Arama points out that the verses here support the view of *Sefer HaChinuch*, because the blasphemer put himself in contradiction to all the preceding chapters dealing with man's קדושה (*Akeidas Yitzchak*).

4 ארשת שפתינו ררג שפתינו עשיתנו

יירצא בן אשה ישראלית והוא בן איש מצר בתוך בני ישראל ויצא במחנה בן הישראלית ואיש הישראלי וגו' וברשי הביא דברי חז"ל: "מהיכן יצא — רבי לוי אומר מעולמו יצא (וביאר בשפתי חכמים: לפי שדרשינן סמיכות, לעיל כתוב חק עולם ויצא וגו' כלומר, מעולמו יצא). רבי כרכיה אומר מפרשה שלמעלה יצא, לגלג ואמר, ביום השבת יערכנו דרך המלך לאכול פת חמה בכל יום שמת פת צוננת של תשעה ימים בתמיה. ומתניתא אמרה מבית דינו של משה יצא מחוייב בא ליטע אהלך בתוך מחנה דן, אמרו לו, מה טיבך לכאן, אמר להם: מבני דן אני. אמרו לו (במדבר ב) איש על דגלו באוהות לבית אבותם כתיב, כנס לבית דינו של משה ויצא מחוייב. עמד ונדףך — עכ"ד רש"י בשם חז"ל.

5 ונלע"ד בס"ד לומר עוד סברא בענין זה של "מהיכן יצא". דהנה אם נעיון היטב בפרשה זו נראה שאינו מובן כל כך באמצעותה של פרשת האישי המקלל מביאה התורה פרשה שתה לגמרי יראש כי יכה כל נפש אדם מות יומת. ומכה נפש בהמה ישלמה נפש תחת נפש. ואיש כי יתן מום בעמיתו כאשר עשה כן לעשה לו. שבר תחת שבר עין תחת עין שן תחת שן כאשר יתן מום באדם כן יתן בו. ומכה בהמה ישלמה ומכה אדם יומת. משפט אחד ידעה לכם בנר כאורח ידעה כי אני ה' אלוהיכם" (פר, וייכב). ועכשיו שוב תורת התורה לענין המקלל ידבר משה אל בני ישראל ויצאו את המקלל אל מחוץ למחנה וירגמו אותו אבן, ובני ישראל עשו כאשר צוה ה' את משה" (בר,ג). הדבר הוא המורה עד מאד, דמה לפרשת הורג אדם ובהמה או פרשת מוסיק לאמצעותה של פרשת הנקב.

6 הכה שמואל ע"כ

הלקחו, ע"כ, וא"כ כיון שראה בן איש המצרי שסילוקו כסידורו ושואה חם וטרי ביום הלקחו כביום שמו, ואע"פ שהיתה בן טי ימים מ"מ לא היה צונן מה מקום יש ללעג ולמ"ד שיצא מבי"ד של משה מחויב קשיא שאף אם לפי שורת הדין אין לו זכות ליטע אהלו בתוך מחנה דן אמאי לא נכנסו עמו לפניו משורת הדין? מאי הוה ליה למעבד? שבשלמא אצל שאר השבטים שלא היה לו קורבה להם אף מצד אמו בוודאי שלא יתנו לו ליכנס, אך מדרך המוסר היו להם לבני דן לקבלו בסבר פנים יפות לפניו משורת הדין, ולא לתובעו לדין תורה על שהעניו ליטע אהלו. ביניהם.

והנראה בכיון שאין כאן גי' מחלוקות בדבר אלא כל הפירושים עולים בקנה אחד, שרק מי שמאמין בו יתי' שהוא כל יכול זוכה לראות נפלאות הנורא שהלחם חם ביום הלקחו, ולכן כשהתחיל במינות [כי זהו פירוש שיצא מעולמו] לא זכה לראות הנס של לחם הפנים והיה מלגלג, ולפיכך לא נכנסו בני דן עמו לפניו משורת הדין ולא נתנו לו להכנס במחניהם, ולכן בא בטענה לכית דינו של משה ויצא מחויב, וברוך את ה' ונידון לסקילה.

שיעורי תומס

5 חלק

שם ברש"י: "שבזמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה, יצא משם פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה".

בכל מקום שכתוב לשון יציאה בתורה דורשים חז"ל לגנאי, כמו "ותצא לאה" (בראשית ל טו), "ותצא דינה" (לה א), וכן גבי המקלל כתוב "ויצא בן אשה ישראלית" (ויקרא כו ה) ודורשים חז"ל "מהיכן יצא רבי לוי אומר מעולמו יצא" (רש"י שם), וכן "ודתן ואבירם יצאו נצבים" (במדבר טו כז) ומפרש רש"י "לחרף ולגדף".

רבי יחזקאל לוינשטיין ז"ל מסר שיחה בפרשת אשת יפת תואר, ושאל "כי תצא למלחמה על אויביך" (דברים כא ה) על מי זה נאמר, מי היה יוצא למלחמה? הלא הרשעים לא הלכו למלחמה - "הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו" (דברים כג ח). רק צדיקים גמורים, שאין להם שום חטא או עבירה, שלא הפסידו "אמו", ולא שחו בין תפילין של יד לתפילין של ראש (סוטה מה ב), וכ"ש שלא עברו על עבירות ויתר חמורות, הם אלו שיצאו למלחמה, איך איך צדיק כזה מגיע לאשת יפת תואר, עד "ודשקת בה"? אלא אומר רבי יחזקאל, זהו בני תצא, שכשאתם יוצא מהר' אמנות שלה הוא כבר אינו יכול להיות בטוח בעצמו. זה דבר נורא, כשיש יציאה, תמיד יש שם אנושתי חקלה!

היחיד שיצאתו נדרשת לשבח היה יעקב אבינו, אצלו לא היתה נפק"מ איפה הוא נמצא, הוא תמיד נשאר כצדקתו. ואורבה, הייצא" תל על העיר, שיצאתו הצדיק עשתה רושם על העיר. מדרגת יעקב היחה שבכל מקום שהוא הלך תמיד הוא נשאר במדרגתו. בין אם הוא בניהמ"ד של שם ועבר או בבית לבן, בכל מקום הוא חי בתוך עולמו הפנימי.

בתנ"ך אדם מושחת נקרא "פרוץ", ואצל יעקב זהו ברכה: "ופרצת" (בראשית כב יח). הרי ש"יציאה" ו"פריצה" שהם תכלית רע אצל כולם - אבל אצל יעקב אבינו, שהיה כולו קדוש, בלי יציאה, וכולו גדור, שהוא "יושב אהלים" - אצלו היציאה היא שבה הי"ו פרצת" היא ברכה.

מי מאתנו יכול לומר שהוא לא מרגיש מה זו יציאה לרחוב בשיבה במיר שמנו לב שהראש ישיבה (רבי אליעזר יהודה פינקל) אף פעם לא הלך ברחוב הראשי, הוא תמיד הלך בסמטאות הצדדיות. ברחוב הראשי במיר לא ראו פריצות, ואעפ"כ הוא לא רצה ללכת ברחוב הראשי. כשאתם צריך לצאת לרחוב, הוא צריך תחילה לעשות חשבון באיזה ררך יהיו לו פחות נסיונות, כי כשיש יציאה, האדם כבר לא יכול להיות בטוח בעצמו.

הכה שמואל ע"כ

הפלא בתבנית העוה"ו היא האפשרות "לצאת" ממנו כי איך "יוצאים" משולל ולא יצאו? זהו זהו מציאות העולם: "ויצא בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי" - רש"י: "מהיכן יצא? ר' לוי אומר מעולמו יצא" (אמור, שביעי). אדם יכול לצאת מעולמו ולהיות זר לעצמו. מתנבך לעצם מציאותו. על כגון זה אמרו: הקגאה והתאזה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם" (אבות ד ר כד). ענין נורא הוא זה. להיות תוך איבוד עצמיותו ומציאותו! זהו הפתח הגדול בתחית הה"י אשר דרך שם יכול האדם "לצאת". וכשהוא "בחוץ" - איזה קיום יש לו שם, ואם שם הוא חוזר בתשובה - מי ממניס אותו שוב למקומו בעולם?

קינת הקליר היא

8

גם זה נרמז בפיוט הקליר, כי היות השכינה "פה" ניצר על ידי אדם. כגון מרע"ה שהקב"ה היה יכול לומר לו "ואתה פה עמוד עמדי" והכלל ישראל שנכנס לברית "את אשר ישנו פה ואשר איננו פה" (נצבים, ראשון). הגביאים ודוד המלך. להיות השכינה "פה" היא מדרגה באדם.

וישנו באדם מצב שהוא "במקומו". בתורתו ועבודתו ואין לו להתרחק ממנו לא למעלה ולא למטה ולא לצדדים. הנודד מתורתו (כפירש"י כאן) התרחק ממקומו גם החותר למדרגות שאינן ראויות לו לפי מצבו אינו מביא את מקומו. כי הא דנאמר במתן תורה, רגם הכהנים הנגשים אל ה' יתקדשו - יהיו מזומנים להתיצב על עמדם - אל יסמכו על חשיבותם לעלות" (יתרו, שש"ו). ואין נטות לצדדים. כי הא דאמר על אדה"ר "מין היה שגא' ויקרא ה' אלקים אל האדם ויאמר לו איפה - אן נטה לכר" (סנהדרין לח ע"ב) - נטיה דקה אל הצד, כגדר "וחה דעתו". "איפה" היא השאלה לאדם שעוב מקומו ואינם מוצאים אותו במקום שהיה צריך לעמוד בו. בשאלה זו שומעים חז"ל את צלצול של קינת "איפה" (עין בר"ר פי"ט, יח). דור שאינו עומד על מקומו אינו ראוי לבית המקדש ואדם שאינו עומד על מקומו אינו ראוי להשראת השכינה. להשראה זוכה אדם רק בעמדו על מקומו "פה".

ישמע האדם היושב כליל חשעה באב לקונן על חורבן הבית ב"איפה" את הצלצול ששואלים אותו ואת דורו "איפה" - למה עזבת מקומך בתורה בעבודתך, ביראה, והשכינה אינה מוצאה אותך כדי לשרות עליך, וכל דור של אבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו!

10

ויצא בן אשה ישראלית

הכה שמואל ע"כ

מחיכן יצא, רבי לוי אומר, מעולמו יצא (רש"י).

כתב הט"ז:

"נראה פירושו, שכל איש מישראל מן יום היוולדו הוא נקשר בעולם העליון במקום קודש, וכשהוא יוצא מאותו מקום שנקשר בו, ועל כן אמר 'ויצא'".

(דברי דוד)

11 visions of the fathers - R. Twerski

Some of the commentaries interpret this to mean realizing that the place one happens to be in, i.e., this world, is not one's permanent place. The true Torah scholar's world is the Eternal World.

המפיר את מקומו Knowing one's place

The mishnah may also refer to the colloquial "knowing one's place"; i.e., not pushing oneself where one does not belong. At an assembly, it is not unusual for people to push their way forward to the dignitaries in order to be seen in their company and perhaps even appear in a picture with them. This reflects a need to bolster a fragile ego and to give an artificial lift to one's impoverished sense of self-esteem. A person who has good self-esteem has no need for such tactics.

Chapter 4 mishnah 3 it states that there is "no person without his hour and you have no thing without its place." One of the chassidic masters said that it is logical to assume that every person also has his place. The problem is that many people are dissatisfied with their own place and wish to be in someone else's place. This is the envy which Scripture refers to as "the rot of the bones" (Proverbs 14:30). The person who recognizes that his own place is indeed proper for him is free of envy.

The Torah scholar who is genuinely humble may seek an inauspicious place. However, when his leadership is essential, he recognizes that he must occupy a position of prominence. He "knows his place," recognizing where he belongs at different times.

others always seem to pour out their stories to you? Are you not that good with people but you have technical gifts - you understand tools and machines? Are you mainly intellectual or emotional? What are your tastes? What sort of person do you get on with? Are you talented? Musical? Athletic? Put in everything.

And then, outside the circle, write the things that you are not. There may be personal qualities or talents you wish you had, but if you lack them, write them down on the outside.

* Study your circle and its contents. Study it well; you are looking at a picture of yourself. The real you; not the person you may fantasize about being but the real you. Outside the circle are your fantasies; inside is you.

If you want to know what you are meant to be doing in this world, look at your circle. The contents of that circle are your tools; your task is to use those tools to their maximum. If those are the tools you have been given, they define your role and your life's work.

* If you were placed on a building site with a bag of tools by an intelligent foreman, all you need do is look around and see what is being built in your immediate vicinity and what tools you have been given and you will know immediately what you should be doing. Obviously, you have been given exactly the tools you need for the job; life is not a joke - you have a task to accomplish and you have most definitely been given all that you need to accomplish it. A careful examination of your place in the world and your personal character tools will give you a clear picture of who you are and what you must do.

15
If you think you lack the tools you need for life, you are wrong. You are mistaken either because you have those tools but you are simply unaware of them, or you are mistaken about your task in life: you have the tools you need to fulfill your role but you are pursuing the wrong role. The role you imagine to be yours is in fact someone else's. In other words, you are unaware of your tools, or you are unaware of your role. You need to do some serious work to discover exactly the nature of your tools (and to discover all of them; nothing has been given to you to be wasted). And you need to do some serious work to discover your role; stop longing for someone else's role and get busy finding yours.

→ Again, the tools match the job exactly. We understand that the One who creates the whole enterprise gives every individual exactly what he or she needs to carry out the work that is necessary.

So study your circle well. You will experience joy: if you have correctly identified your real character, you will experience the joy of recognizing yourself clearly, identifying yourself where you may have been confused before. If you have ever really wondered about who you are and what you should be doing in life, you will feel a great happiness in seeing the answer to those questions before you.

~ And if you have ever felt jealous of anyone who has gifts or talents that you wish you had, you will lose that jealousy: if they have been given those talents it is only because they need them for their role. If you do not have those particular gifts, it is because you do not need them - you have been given the tools you need; you could not use someone else's tools because they are irrelevant to your life's purpose. That person needs them; you do not.

הלקח פרקי אבות והלבוב

היבט אחר

ויום זה הוא צנח שבנצח, נצחון נצחי. והאופן שבו יכולין לנצח באופן נצחי, הוא על ידי שמעלה על דעתו כי העיקר הוא עולם הנצח, בכחינת המכיר את מקומו, על ידי זה יכול כל אדם לנצח היצר, ולראות שמעשיו הם נצחיים.

צריכים לבוא להכירה שכאן הוא עלמא דשקרא, ולדבך עצמו בעולם האמת. ועוד ידיעה זו של מכיר את מקומו גורם שכל הנהגת האדם תהיה אהרת לגמרי, כי ידע מהו העיקר, וממילא זוכר מה חובת האדם בעולמו.

עוד פירשו המפרשים המכיר את מקומו, כי יש לו לאדם להכיר מה הוא המקום שלו, יש לאדם אכן בית שהוא גר בו, אולם זה צריך להיות לו רק מקום עראי, אבל הבית המדרש צריך להיות מקומו, האדם צריך להכיר ולדע שזה הוא המקום שמשם הוא שואב חיותו, לידע כי העת הפנוי שיש לו הוא צריך להיות מצוי בבית המדרש, וזה הבונה המכיר את מקומו. דבר זה נוגע מאוד לשבתות האלו, שיש שעות ארוכות אחה"צ, וצריכים להקדיש שעות מהם להיות בבית המדרש וללמוד, ולא לאבד את השבת קודש בדברים שמה בכך.

לפי מה שכתבו בספח"ק שהמ"ח הקנינים הם כנגד ימי העומר, נמצא כי המכיר את מקומו כנגד יום הכיפור, יום כ"ה לעומר הוא ספירת נצח שבנצח, יום כ"ה לעומר הוא יום האמצעי של הספירה, הוא הנקודה האמצעית והמרכזית של ימי הספירה [בשורת חתם סופר (י"ד סי' ה"ג) כתב שאנו מונים מחסד שבחסד מעילא לתתא, ויש גם התעוררות מתתא לעילא המחלחלת ממלכות שבמלכות, ויום כ"ה הוא יום שבו נפגשים זה בזה נצח שבנצח], כי נצח יש לו ב' פירושים, מלשון נצחי ומלשון נצחון, והאמת כי שניהם אחד, כי נצחון אמיתי הוא רק כאשר הוא נצחי.

16

Now comes the hard part: at some point, the circle must be closed. You cannot begin to achieve while you are still exploring and deciding where to invest your life's energy. And the problem is that we do not like to close circles; we like to keep all possibilities open. It is very difficult to admit that you are not going to achieve something that has the appeal of childhood fantasy. It is very difficult to admit that a number of possibilities must be sacrificed forever. Let us study this.

Because the natural mode of childhood is to believe that everything is possible, because the child is certain that he can and will be anything and everything he wants to be, the immature side of our nature remains attached to that world of potential. Maturity means realizing that in order to have what you can have, you have to sacrifice all the alternatives.

17

If a child is holding two ice creams so that his hands are full, and then he is offered a third, you will see the agony on his face. In fact, the result will probably be a heap of ice cream and tears on the ground as the child tries somehow to hold all three - he cannot give up any potential option.

* This is a deep problem; we are all that child. We tend to focus on the promise of infinite potential rather than the reality of finite achievement. But the nature of the world is that in order to achieve anything, all potential must be sacrificed. You must pay away the money to buy the goods, you cannot have both the money and what it can buy. This is a finite world of limited options; the problem is to decide which are the correct ones to pursue.

Picture the visitor to a vacation resort with one day to enjoy. He wakes early intent on getting the most out of the day: there are rivers to swim, lakes to sail, mountains to climb. But one day is enough to do only one of those things, not all of them. The mature individual makes a decision; for better or worse, without knowing which activity will really turn out to be the best, he must choose one. And so he does, and gets on with it and does it fully. But the immature individual, the childish person, may spend most of the day trying to decide! Each activity seems more attractive than the next, and a good decision seems impossible. And very often this type of person will not enjoy whatever option he chooses: whatever he does he will be sure that the others would have been better!

19

And that is life. You cannot do it all. The world beckons with so many options, so much beauty and so much power. But only the part of it that is really your unique part is real; you must never forget that. You must rapidly decide what is for you, and then get on with it and not look back. You must claim your part of the world's work and do it as if that is all there is. The rest belongs to others; take care of your part and the rest will be done. Sooner or later, but it will all be done; and when it is, your part will glow in the entirety of the structure, and your experience will swell to the proportions of the universe.

23

125 אמר דשא נאות

הרב ר' שניאור

הנה, למרות שהתורה מעידה על איש זה שהוא "בן איש מצרי", הרי אמו יהודיה, ואפילו לפי הדעות שלפני מתן תורה הוא התייחס לאביו המצרי, התורה ציינה כאן שהוא התגייר: בתוך בני ישראל: מלמד שנתגייר (רש"י, שם). לפי זה אנו עומדים בפני בעיא חמורה: היכן רוצים שיטע את אהלו? ואיך סודרו במדבר כל בני הערב רב שעלו עם ישראל ממצרים? ובכלל, היכן מדת גמילות חסדים והכנסת אורחים בעם ישראל?

השפעה רעה

התשובה המתיישבת על הדעת נעוצה בעצם העובדה שהתורה מצאה לנכון להכליט עובדת היותו בן איש מצרי, דהיינו, שלבו המשיך לנהור אחר אביו, אשר כידוע היה חוטא גדול, כנאמר בתרגום יונתן בן עוזיאל כאן: גברא חיביא מרוד באלהא דשמיא, נסק ממצרים, בר גברא מצראה דקטל גברא בר ישראל במצרים וגוי'. לפנינו בנו של רוצח, וסופו מוכיח על תחילתו, שאף על פי שנתגייר, אך יצריו ורצונותיו מייחסים אותו עדיין לאביו, ובני ישראל הכירו בו את המדות הרעות האלו, ועל כן, חסו על בנייהם ולא רצו שברנש זה יטע את אהלו כיניהם ויהיה דוגמא שלילית לחינוך ילדי ישראל, הרחוק משכן רע, ואל תתחבר לרשע'. ראייה למדותיו, המושחתות היא שאפילו כשיצא מחוייב מבית דינו של משה רבנו, במקום לעמוד על רוע מדותיו ולרצות לתקן ולחזור בתשובה, הוא נקב את ה' וקילל. התנהגות כזו לא תיתכן אצל בן ישראל אמתי. כך כותב ה"ספורנו": "עו פניו לנגח את השם, דשאל לא פקירי כולי האי"

והנה כל מה שיש בכריאה, נברא בשלשה משקלות * של (עש"י) מקום, זמן ונפש. כדאיחא בספיה"ק. וכל נפש אחוזה באיזה מקום בעולם, ובאיזה יום בשנה, כי כל שלשה בחינות אלו מישך שייכי להדרי. וכבר ביארנו, שיומה של רות, הוא י"ז בתמוז, והוא יום כניסתה לקהל וכאותו יום נעשתה אמה של מלכות כנ"ל, והוא יום הצלתה. וכאותו יום שהוא גמר ההשלמה של שבועות, (רק לעת עתה נתקלקל הענין עד שיתוקן כנ"ל) בו נתאחזה כאחוחה ושבה אל משפחתה (קבוצת הנשמות ששייכת להם כפי סדרות כסא הכבוד) ואל ויוגה האמתי הוא כרעו, וכל זה הוא בכוחו של יובל. וגם היום הזה עתיד לשוכ אל משפחתו, הוא קבוצת המועדים והימים טובים של ישראל, וכו' יתנו לזהות ראשונות שעדיין חסרים לנו, וכשם שנשמת רות שייכת ליוף י"ז בתמוז הוא היות, כוודאי שייכת ג"כ לאיזה מקום ונתלה בא"י, המקבילה לבחינתה. וכנראה, מקום זה הוא בית לחם יהודה, שהוא המקום שפירשה משם נעמי, להשיב שמה את רות בסוד היובל, כמ"ש

21

ארשה שפתינו

עו

עוד פרשה בתורה מתחילה במלה "ויצא" וכמו שנאמר בבראשית "ויצא יעקב מבאר שבע וילך הרבה", וכבר עמדו שם המפרשים על כפל הלשון של "ויצא" - וילך. וכתבו ופירשו ששתי מטרות היו לו ליעקב אבינו, מטרה אחת לצאת ולברוח ממקומו מפני עשו אחיו שביקש להורגו נפש, ומטרה נוספת היתה לו להגיע לחן אל משפחת אמו כדי לשאת אשה כמצות אביו. ולכן נאמר ויצא וגם וילך.

* המגדף הזה שבפרשתנו נאמר אצלו רק "ויצא", הוא יצא מן היהדות ללא

מטרה אליה הוא מבקש להגיע, כי אין מטרה לעובדי ה' כי אינו מטרה יכולה להיות למי שעובד את היהדות, אחד בזה יודע היטב "מאן באת" אבל אינו יודע "לאן אתה הולך".

אבל כאן חירשה לנו התורה חידוש נפלא, דמי שעובד את התורה ואת היהדות כולה עד שמגדף את עיקר העיקרים, אין פירושו שעדיין למרות זאת הוא יכול להשאר יהודי טוב, ישר דרר, עושה צדקה ומשפט. אין זה כך כלל ועיקר. אלא אדם שעובד את היהדות ומגדף קדשי ישראל, הוא בסופו של דבר עלול להגיע גם להריגת אדם, ולהריגת בהמה, ולעשיית נזקים, וכל זה משום שכאשר אין יראת אלקים במקום הזה, והרגוני וגוי' וכמו שאמר אברהם אבינו ע"ה. כאשר יש יראת שמים לאדם, הוא לא יגיע ח"ו להיחלשות מוסרית כל כך עמוקה. אך לא כן אותו אדם שאין בו יראת שמים, שוב אין מעצורים למעשיו והוא עלול להגיע לשפל המדרגה מבחינה מוסרית ועברית.

את זאת רמזה כאן התורה בכך שהכניסה את פרשת ההורג המזיק לאמצעיתה של פרשת המגדף כדי לרמוז וללמד לזרות מה וכול להיות עתידו של זה אשר "ויצא", שיצא מיהדותו עד כדי שהחל לגדף קדשי ישראל.

22

רמז

ילקוט לקח טוב

* זאת גילתה לנו כאן התורה: שאין להעלות על הדעת שאדם המסוגל לקבל את השם יוכל להיות שלם בחובות וההרגשות שבין אדם לחברו. בלי אמונה בה' עלול האדם להתדרדר תהומה! כבר נזכרנו לדעת כי אדם חסר-אמונה הופך על ידי הניסיון החל ביותר להיות חיה טורפת ומהווה סכנה של ממש לכל האנושות. כל תחומי הערכים וההרגשות שניצרו מזה הבנתו - שלו, מיטשטשים ומתבטלים בהתנגשות הראשונה שבינו לחבירו. האנוכיות של האדם מבכרת ומעדיפה את צרכיו הוא על פני כל אחד אחר. כי לכך כדי להשיג את שלו הוא עלול להפך את כל הכללים והנימוסים האנושיים, ללא שום רתיעה ונקיפת מצפון - זאת באה התורה ללמדנו בתפוסקה באמצע פרשת המקלל - שהוא מהעניינים שבין אדם למקום - במקצת דינים שבין אדם חברו ושוב חוזרת לפרשת המקלל כל הרוצה להתעלות בהרגשות שבין אדם למקום, יתחיל בטיפוח ההרגשות והכרת הטובה שבין אדם לחברו. מאכן יתחיל להכיר ולחוש בטובתו של מקום. כל התנכרות שבין אדם לחברו עלולה להביא לידי תוצאות מרחיקות לכת. בעינינו ראינו ממשלות שעליהם נאמר: "רק אין יראת אלקים במקום הזה והרגוני". מצד אחד הן דוגלות בכל הנימונים והנימוסים ומדברות באווה על יצירת עולם חדש בתחום היחסים שבין אדם לחברו.

Even in this world, the power of speech is far greater than it would appear to us. We understand, of course, that if we say something bad about another person he may lose his job. That is certainly destructive enough. But there is also a destructive side to speech that defies rational explanation. I will give just one example here.

R' Shlomo Wolbe once gave an exceptionally powerful talk to a group of his students in Jerusalem. Afterwards, one of the students came forward. "Thank you, rebbe," he said, his eyes wide with reverence and admiration. "This was such a powerful talk. It is so clear that it is the truth that no one could possibly refute it."

"Do you really think no one can refute it?" said R' Wolbe. "I can refute it. And it won't take much, either. Listen: Ha, ha, ha. One word of mockery can counteract one hundred *tochachos*, rebukes."

It is true. A speaker can build up an argument so solid and airtight that he cannot conceive how anyone in his audience will fail to be convinced by the overwhelming logic. And then someone gets up and makes a joke, and the argument loses its entire effect. The precise translation for *tochachah* is "rebuke through the demonstration of the truth." A person may present one hundred logical proofs for the truth, but one word of mockery makes a mockery of it all. How can such a thing be? It is just one example of the awesome power God infused in speech. It cannot be explained rationally.

28

תפארת שמשון • ביאורים

התורה הק' באה כאן ללמדנו שאפילו אדם כזה הנמצא במדרגה מרוממת מאוד, כמון שמצינו בתרגום יונתן שאת השם הקדוש שמע בהר סיני מתוך קולות וברקים - גם הוא עלול להגיע לשפל המדרגה, לירידה תהומית כזו, עד שיברך את השם המפורש וח"ל.

והתורה מקדימה - "ויצא", המעשה התרחש כשיצא מבית הדין, הוא סבר שהצדק אתו, ואילו הדין הכריע לא כמותו, ואז, ברגע אחד של אכזבה וכעס, ובמילים ספורות - קיפח את עולמו!

הדברים פשוטים ונוראים, והם נוגעים לנו מאוד בחיי היומיום, איזה אסון יכול אדם להמיט על עצמו ברגע אחד של תסכול.

תאונה לוקחת שניה אחת! ואותו אדם ששוכב בבית החולים חודשים ואף שנים, מספר: "טיילתי שעות רבות, הכל הלך כשורה, רגע אחד כמימרא של אי זהירות ונפילתי לתהום". בגלל אותו רגע קטן התהפכה כל צורת חייו מקצה לקצה, וכעת יתייסר כל שארית ימיו.

וכך הוא ממש ברוחניות, יתכן שיהיה יהודי כשר, ואף תלמיד חכם גדול, וברגע כמימרא אחת כל חייו משתנים עליו ומתהפכים מקצה לקצה.

והמתבונן בזה שואל - מה באמת לעשות, איך באמת נשמרים? הרי זה בא כל כך בהפתעה ובאופן פתאומי! הרגע הקודם היה רגע של שלוה, ולפתע הגיח איזה פגע רע והרגיזו עד מוות, וברגע אחד היכחו באגרוף או הפליט קללה, על איש או אשה, על תלמיד או רב... מה באמת עושים?

אחת מן התשובות היא: תפילה! באמת צריכים סייעתא דשמיא מיוחדת להינצל מהשעות הרעות, ועל זה אנו מבקשים: "והסר שטן מלפנינו ומאחורינו", "מלפנינו" - זו תאונה, שיוודע מה עומד לפנינו וקשה לו לבלום, "מאחורינו" - זה כעס, שהוא כמו שווד רוצח שבא מאחורינו בהפתעה ובשניה אחת מפילו, ועוד לפני שהספיק אף להוציא הגה מפיו כבר שוכב הוא על הרצפת. וזו בקשתנו: אנה ה', הושיענו מכל אלה.

וברשי"י כאן מובא פירוש נוסף, שהמגדף התבונן בפרשה שלמעלה. בבית המקדש היה לחם הפנים, וכתוב: "ביום השבת ביום השבת יערכנו", לגלג ואמר: דרך המלך לאכול פת חמה כל יום, שמא פת צוננת של תשעה ימים?! רגע של

* מכאן נבין מדוע הוזכר שמה של אם המקלל. כאשר כל דיבורה ודיבורים נלווים, רכילות, לשון הרע, סתם פטפטת, היא משדרת שמה גם לבנה. ילד לא נולד מקלל את ה'! ילד לא נולד רשע מנגד, ילד יכול תוך זמן קצר להגיע למצב זה ודוגמא לכך אנו יכולים לראות משלומית בת דברי.

ואיך מתקנים זאת? - לומדים את ספרי ה"הפץ חי"ם

מזנים אתבון

הרב משה פריד

מהיכן יצא? ר' לוי אמה, מעולמו ולא. רבי ברכיה אומר, מפרשה שלמעלה ולא. לגלג ואמר ביום השבת יערכנו, דרך המלך לאכול פת חמה ככל יום, שמה פת צוננת של תשעה ימים? (כ"ט)

"מהיכן יצא?" - איך מגיע יהודי לזיוטא התחתונה, לקלל את השם, שהוא תכלית הכפירה בעיקר העיקרים? מהי תשובתו של ר' לוי: "מעולמו יצא" איך יוצא אדם מעולמו?

יש מאמר של חז"ל (מנחות כ"ט), המאיר את עינינו בענין זה:

"בהבואם, בה' בראם - וממנו מה נברא. מעולם הנה בה"א? מפני שדומה לאכסדרה - שכל הרוצה לצאת יוצא... מאי טעמא תליא כרעיה (מדוע רגלו של הדיין תלויה באויר)? דאי הדר בתשובה מעייל ליה (שואם בא לחזור בתשובה יכניסו אותו מפתח זה).

מדוע זקוקים לפתח מיוחד כדי לחזור בתשובה, מדוע אי אפשר לחזור ולהכנס מאותו פתח שיצא משם? על שאלה זו עונים שם חז"ל: "לא מטייעא מילתא, כדריש לקיש, דאמר ר' ל' אם ללצים הוא יליץ, ולעושים יתן חן, בא לטהר מטייעין לו, בא לטמא פותחין לו". בדרך הרגילה לא יצלח לחזור, לכן צריך פתח מיוחד, סייעתא דשמיא מיוחדת שלא בדרך הטבע!

* גילו לנו כאן חז"ל, שקיימות שתי צורות של ירידה רוחנית, אדם ההולך בדרך המלך, החי בסביבה טובה, בתוך ציבור ההולכים בדרך התורה, אין היצר הרע מסוגל לפתות אותו לנטוש בבת אחת את מה שיקר וקדוש בעיניו. לכן הוא מפתחו בצעדים קטנים, מקל כאן, מורג גדר שם, מתבטל מעט מעט, עד שנולד ברשתו בלי שירגיש בדבר.

אך ישנה גם בחינה של "יציאה מן העולם". כיצד? אדם נוטש בבת אחת את עולמו, עונב את כל הגדרים השומרים עליו, ומסתובב בסביבה של פורקי עול - כאן מוצא היצירה שהכל מרוץ ומתוח, אין צורך בצעדים קטנים, אלא בבת אחת הוא מדרדר את קרבנו לשאול תחתית...

4 במצבו של הראשון, עדיין יכול האדם לתפוס את עצמו, אם ירצה בכך, ולחזור באותה הדרך - לאט לאט, בצעדים קטנים וזהירים, אבל אצל השני, המצב שונה. ממצב כזה, אין דרך חזרה - בדרך הטבע, אלא שהקב"ה, הרוצה בתשובת הרשעים, פתח לו פתח מיוחד - וכך קורה הבלתי אפשרי. ממיט שערי טומאה, הקבי"ה מעלה אותו והופך אותו לאדם אחר!

26 זוהי תמיחתו של ר' לוי: מהיכן יצא? - אדם הגדור על ידי קביעתו, המוקף במשפחה, בחברים השומרים עליו, יתכן שהוא ימנע לפעמים בדרך, אבל נפילה כזו, הנודרות לתהום, היתכן? ור' לוי מצא את התשובה: "מעולמו יצא!" - הוא ניתק את עצמו מעולמו, מסיבבתו, מכל הגדרים השומרים עליו, וכך קרה מה שקרה.

* כאן נשאלת השאלה: איך ניתק את עצמו? וכי באמצע המדבר, בתוככי המחנה הקדוש, אפשר לעזוב את הכל? על זה מביא רש"י את דברי ר' ברכיה: "מפרשה של מעלה יצא (פרשת לחם הפנים)... אמר דרכו של מלך לאכול פת חמה, שמא פת צוננת של תשעה ימים?"

* תליצנות, היא שהביאה אותו למצב זה, היא שניתקה אותו מעם ה', וגרמה לו שיהא מופקר לחלוטין... ברגע שהופך אדם ללץ, לא יועילו לו שום גדרים בעולם - לא הסביבה, לא המשפחה ולא הלבוש ישמרו עליו. כח תליצנות יתגבר על כל אלה, הוא מאפשר לאדם להתעלם לחלוטין מכל מחסום העומד בדרכו אל החטא, הוא משחרר אותו מכל המעצורים המוסריים הטבעיים בו. וכך דרשו חז"ל: "אם ללצים הוא יליץ - הבא לטמא מתחיים לו!"

(ע"פ שיחות הגר"ח שמואלבאב"ץ)

29

* צחוק וליצנות, "זרק בדיחה", לפעמים מילה לא יפה, לפעמים מילה של בזיון התורה או ת"ח, לא צריך יותר ממילה אחת, רק התבדחתו...

עליו לדעת שעולמו הוא כמו כביש סואן, ואדם נוהג בו את 'מכונית' חייו במהירות מסחררת. רגע של אי שימת לב - כעס, או קלות ראש ואי רצינות, עלול להמיט אסון עליו ועל סביבתו, ורגע של "הפילת הדרך" מצילו מכל מיני פורענויות המתרגשות ובאות לעולם.

ה' כ"ה

בסוף פרשה יש ענין של המגדף, ואמרו חז"ל הובא דרש"י "רבי זרכיה אומר מפרשה שלמעלה ולא, לגלג ואמר ביום השבת יערכנו דרך המלך ללכול פת חמה בכל יום שמה פת זנונה של תשעה ימים בתמימה, ועמדו צוה המספרים הלא חז"ל אמרו "נס גדול נעשה בלחם הפנים בסידורו כך סילוקו שנאמר לשום לחם חם ביום הלקמו", והאין שייך שהמגדף יאמר שלא הי' חם, ואיחא בשם האמרי אמת שאמר, כי המגדף הציג בקריעות ולקח ראה: אופה שהוא לחם קר. והכונה בזה הוא כי ידוע גדול כח הכח שיש בליצנות, והמגדף כי רש"י "לגלג", היינו שעשה ליצנות, ואיחא בשם הרה"ק מרימלוב ז"ע כי כח הלך הוא גדול כל כך שיכול לעשות מיום לילה, הכול להציע על השמים ולומר בליצנות שאין שמים, כי הוא יכול להכחיש במציאות שעומד לפניו ע"י כח הליצנות. וזה הי' המגדף שע"י כח הליצנות שלו אמר על לחם שיכולים לראות אותו שהוא חם, שהוא לחם קר, ובכוחו של ליצנות יכולין להכחיש מציאות.

ה' כ"ה ז"ל ק"ט ה' כ"ה * וכתב המסילת ישרים (נ"ה): "מפסודי הזהירות הם השחוק והלצון, ומי שטובע בהם הוא כמי שטובע בים הגדול, שקשה לו מאד להמלט, כי הנה השחוק מאבד את לב האדם, שכבר אין הטעם והדעה מושלים בו, והרי הוא כשכור או שוטה, אשר אי אפשר לתת להם ערמה או להנהיגם, כי אין מקבלים הנהגה." * העולם נברא למען בני דעת, וע"י הליצנות מאבד האדם את דעתו השקולה, והרי הוא "יוצא" מן העולם, וכיון שנפרצו גדריו אין גבול להתדרדרותו. עוד כתב המס"י שם: "ותראה קשי הלצון והשתחתו הרבה, כי כמו המגן המשוה בשמן אשר ישמית ויפיל מעליו החצים ומשליכם לארץ ולא יניח אותם שיגיעו אל גוף האדם, כן הלצון במני התוכחה והמרדות, כי בליצנות אחת ובשחוק קטן יפיל האדם מעליו ריבוי גדול מן התעוררות והתפעלות, מה שהלב מתעורר ומתפעל בעצמו, מדי ראותו או שמעו עיניים שיעירותו אל התשבון והמספוש במעשיו, ובכח הליצנות יפיל הכל לארץ ולא יעשה בו רושם כלל, ולא מפני חסרון הבנת הלב, אלא מפני כח הלצון ההורס כל עניני המוסר והיראה."

אף זה הוא כוחה של הליצנות, לסלק מן האדם כל התעוררות והתפעלות של מוסר ויראה, ואף זה גורם לו לצאת מעולמו. העולם והליצנות הם תרתי דסתרי, והמתלוצץ יוצא מן העולם. וכן שתוכחה ומוסר אינם מועילים ללצים, הרי אין דרך להשיבם אלא ע"י יסורים. ואמרו חז"ל (ע"ז י"ג ב): "קשה הליצנות שתחילתה יסורין וסופה כליה וכו'". ובתיב (משלי י"ט כט): "נכונו ללצים שפטים". עלינו להתבונן בכל זה והבא ליטור מסייעין לו.

Harav Uziel Milevsky

What is the conceptual link between this incident of the Jew who cursed God and the mitzvah of the baking of the showbread, which immediately precedes it in the Torah? Rashi (on Vayikra 24:10) cites the opinion of Rabbi Berechiah that this tribeless Jew had ridiculed the Torah law regarding the showbread. At the end of the week, after they were removed from the Shulchan, the showbread was to be given to the kohanim, who would eat them in the sanctified area of the Temple courtyard (Vayikra 24:9). "Important people eat freshly baked bread," taunted this son of a Jewish woman. "With the showbread being replaced only once a week, the priests of God are given nine-day-old bread to eat."

What has the showbread to do with the tribe of Dan? Why should this tribeless Jew concern himself with bread that was eaten by the kohanim, and concern himself so intensely that it led him to curse God's Name?

* In any context, blessing is associated with closeness, with intense care and with a warmth in the heart. A curse, on the other hand, is associated with distance, with indifference and coolness. One person can curse another only when there is a gap between them, when one feels indifference for the other in his heart. Likewise, when a person curses God, it bespeaks a great chasm between himself and the Almighty.

The literal meaning of *lechem hapanim* (the Hebrew term for "showbread") is "face-bread." The sides of these rectangular loaves were bent up and turned to *face* each other; hence the name *lechem hapanim*. Ramban, however, points out that the word *panim* is etymologically similar to *penim*, which means "inside." The outward appearance of a person's face reveals all that transpires within; it is possible to discover everything about the inner workings of a person's mind and heart from his face. Like the face, the *lechem hapanim*, too, had the power to reveal inner spiritual workings of the *kohanim* who ate it. If the showbread brought a smile to the *kohen's* face and enjoyment to his heart, one could tell that inside his spiritual aspirations held pride of place. But if all he tasted in the *lechem hapanim* was nine-day-old bread, it was a sign that his spiritual level was lacking.

ה' כ"ה ז"ל ק"ט ה' כ"ה וכבר אמר הרמח"ל וימסילת ישרים פי"ג דימו רבותינו את העולם הזה ללילה, שנאמר: "יתשת חושך ויהי לילה" אמרו חז"ל זה עולם הזה שדומה ללילה ביום ב. חשכת הלילה גורמת לשני מיני טעויות: א. שלא יראה את הדרך שלפניו. ב. שיטעה אותו - עמוד יראה לו כאדם ואדם יראה לו כעמוד. כך העולם הזה גורם לשני מיני טעויות: א. שלא יראה האדם את המכשולים, ויסמא את עיניו מראות את האמת. ב. אין די שחסרה מהם ראיית האמת לראות את הרעה אשר נגד פניהם, אלא שנראה להם למצוא ראיות גדולות, ונשיגות מוכיחים לסברותיהם הרעות ולדיעותיהם הכוזבות. וזאת היא הרעה הגדולה אשר מלפניהם ומביאתם אל באר שחת.

הקשה אאמ"ר שליטי"א בספרו "בכורי אברהם" מדוע לגלג שהלחם צונן, הרי בעיניו ראה שהלחם חם ועולה עליו הבל לאחר תשעה ימים, שהרי אמרו חז"ל (תניי"א ב"ב: כ"ג) היו הכתנים מגביהים את השולחן של לחם הפנים ומראין לעולי רגלים ואומרים להם ראו חיבתכם לפני המקום, וזוהי נס גדול בלחם הפנים ונשאר חם תשעה ימים משעת עשיתו עד שעת לקיחתו, וכתב הריטב"א שהיו עולי רגלים רואים בעיניהם את ההבל שיצא מהלחם כמו בשעת לקיחתו מהתנור? ותירץ שודאי ראה את הנס כמו כולם, אולם לא רצה להאמין בזה כדי שלא יחייב אותו, דאם יאמין בנס זאת אומרת שיש מנהיג לבירה ורואה את כל מעשיו ומחשבותיו, לכן הכחיש את ראייתו והעדיף לומר שאין זה נכון והכל אחיזת עינים...

וכעין זה בראים בעינינו דיש ניסים מופלאים בעולם ובני אדם רואים בעיניהם ולא רוצים להאמין, דאם יאמינו יחייב אותם, ולכן כשצוה התורה את מצות האמונה אמרה "וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים" וגו' לא מספיק ידיעה בעלמא צריך השבה אל הלב, דאל"כ היצר יעברם. מליבו. [עין עוד בענין זה לעיל פרק טו, יג].

When he ridiculed the law of the showbread, the Jew without a tribe denied that it was possible for a kohen to take such delight in the spiritual element of the bread that he wouldn't even notice that it was not fresh. In short, he denied the reality of feeling a genuine closeness to God. This Jew, who had been ostracized by the men of Dan, and indeed by all of God's people, felt alienated from God as well. It was this chasm, formed of his indifference and coolness toward everything spiritual, that led him to blaspheme against God.

36 אקס זקנה סאיב - 5 כ"ה

הגר"מ אינן וצ"ל בספרו "מקדש מרדכי" מבחין בלימוד גדול שיש בנס זה. כידוע מצוות ראיה היא שלוש פעמים בשנה ועיקר בית המקדש הוא לעליה לרגל כמבואר ברמב"ם: "מצוות עשה לעשות בית לה' מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות וחוגגין אליו שלש פעמים בשנה שנאמר ועשו לי מקדש" (הלכות בית הבחירה א א) תכלית העליה אל בית המקדש מבוארת בדברי הנביא: "לכו ונעלה אל הר ה' ואל בית אלקי יעקב ויורנו מדרכיו וגו'" (מיכה ד, ב). כלומר, בבית המקדש היו זוכים להשראה ועילוי ולפיכך היתה העליה לרגל מציידת אותם במזון רוחני לשאר ימות השנה. רעיון זה מתבאר גם מתוך דברי המדרש על חפסוק "והנה באר בשדה" - זו ציון. "והנה שלושה עררי צאן" - אלו ג' רגלים. "כי מן הבאר וגו'" - שממם היו שואבים רוח הקדש וכו'. לפי זה יש לומר שהראו לעולי רגלים את לחם הפנים הנשאר בחמימותו משבת לשבת כדי שישכילו להבין שהאוצרות הרוחניים להם זכו בעליה לרגל חייבים להשאר בחמימותם עד הרגל הבא. ויתכן שדבר זה נרמז גם בשם "רגל" מלשון "הרגל" אך לא

הרגל של שיגרה, אלא הרגל של רוח הקודש - חום רוחני המלווה את איש ישראל מרגל אחד למשנהו. עכ"ל.

* רעיון זה יש לו משמעות מעשית גם בימינו אנו כאשר חרב מקדשנו ואין אנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות בבית הקדוש. גם במצבנו זה מהווים ימי השבתות והמועדים ימים של התעלות והתרוממות הרוח. חובתנו היא איפוא לשמר את המעלות שאנו רוכשים בימים אלה, גם בשאר ימות השנה. ויש הנוסכים תוכן זה במילות התפילה "והשיאנו ה' אלקינו את ברכת מועדיך וגו'". מבקשים אנו בזה מאת ה' יתברך שישׂיע בנינו לשאת את משא הקודש שהעמסנו על עצמינו בימי החג, גם בשאר ימות השנה.

נמצא המגדף רצה לפסול את כל ישראל, אמר על כולם שהם פקולים כחומר, ואין קדושה ח"ו מלד עממות בני ישראל, ולכן לגלג על לחם הפנים שהוא פת לוונת, כי רצה להוכיח כי אין הקב"ה ממשני אותם ואינו מנלה מינחם, ואינם מנידים לפניו כי אינם מיוחסים, ולכן דייקא לגלג על לחם"ם, כי בזה רצה להוכיח את דבריו מה שרצה לפסול את כל ישראל.

עתיד

ל"ג בעומר

אמונה

5 זמסין

ונקדים מה דאי' במד"ד "ויצא בן אשה ישראלית" וכו'. מהיכן יצא, ר' ברכי' אומר מפי שלמעלה יצא, לגלג וכו' דרך המלך לאכול פת חמה בכל יום שמא פת צנתה של ט' ימים. ומתיבא אמרה מב"ד של משה יצא מחוייב, בא ליטע אהלו בתוך מחנה דן אמרו לו מה טיבך לבאן, א"ל מבני דן אני, א"ל לבית אבותם כתיב נכנס לבית דינו של משה ויצא מחוייב עמד וגידף". עכ"ל המד'. וצריך לדעת בשביל שלא האמת שנעשה נס בלחם הפנים שהי' חם ביום הלקחו כראיתא בגמ' מנחות בשביל זה כבר נקב את השם, כדכתיב ויקב בן האשה הישראלית את השם ויקלל וגו'.

עוד צריך להבין מה שהובא בשו"ע הסימנים של * א"ת ב"ש, שמימי הפסח יכולים לדעת מתי יהיו שאר המועדים, והסימן השישי הוא ר"פ שביום שישי

אך יש להבין למה נאמרו רצה המגדף להכחיש הנס של לחם הפנים ולומר שהוא לחם חק. בהת"ס עומד על דברי הגמ' סוף חגיגה, שאמרו בענין השולחן, "דלמחר ריש לקיש מאי דכתיב על השלחן הטהור מכלל שהוא טמא ואמאי כלי עץ העשוי לנחת הוא ואינו מקבל טומאה אלא מלמד שמגביהין אותו ומראין בו לעולי רגלים לחם הפנים ואומרים להם ראו מינחם לפני המקום סילוקו כסידורו, ואיחא ברדב"ז בחשוכה כי היו בני ישראל נשארים בכל פעם שעלו לרגל עד לאחר השבת כדי לראות נס זה. ועמד על זה בספר פרי דייקן, הלא הרבה נסים נעשו במקדש, ולמה דוקא צדצר הזה הראו להם הנס, והלא ראו במקדש גם גדול של עומדים לפוסים ומשתחיים רווחים, וזהו ראו כבר גם נגד הטבע, ולמה הוצרך להראות להם נס

ללחם הפנים, ובגלל זה מקבל השולחן טומאה, וי"ל בזה נקודה עפ"י דברי הפרי דייקן במירוץ שם, כי לשון הגמ' הוא ראו מינחם, דהיינו שהי' כאן נס מיוחד עבור בני ישראל מלד מינח בני ישראל, דאפילו כסידורו הי' ענין של נס שנשאר חם עד סקידורו הלא, נפרט כשארע וי"ט לפני השבת, אבל שם הי' הנס לכבוד השבת, ואין בזה חידוש דנמקום המקדש הי' נסים, רק נסילוקו שהי' לצורך חילת הכהנים, שיאכלו לחם חם, הכי זה מראה את מינחן של ישראל, ודבר זה ראו להראות בני ישראל בנס כשעלו לרגל, שדעו מניצות היתירה שיש בבני ישראל, ושילטו מבית המקדש לניחם חובה, עם ידיעה זו של להראות מינחם, וזה הוא ענין המיוחד בלחם הפנים, שעל ידה ידעו בני ישראל המניצות הגדולה שיש לכל אחד מבני ישראל.

החת"ם מדייק לשון הפסוק "וינעו בממנה בן הישראלית ואיש הישראלי", כתיב הישראלי בזה"ל הדיעה, ועי' ברש"י שהרגיש בזה למה נכתב ה"א אם לא ידוע מי הוא, ולשון הישראלי אומר בהת"ס הוא כמו שמינו נפרשת פינחם שהקב"ה חסם שמו ככל השבטים להראות שהם מייחסים ולא שלטנו המזריים בקדושתם ויוחסם. ולכן מינו גם כאן דנכתב הישראלי, להוכיח שהכתוב מעיד על בני ישראל שהם מיוחסים, כי המלגלג רצה לומר כי כל בני ישראל אינם כשרים ולא רק הוא פסול, ואמר ששלטו המזריים בכלם ולא רק באמו, ולכן בא הכתוב וחסם האיש ואמר עליו "הישראלי",

70 של פסח חל פורים שעבר. וצריך להבין איזה צורך יש בסימן כזה לדעת מתי יהי פורים העבר, וכשמגיע פורים וישאל לדעת מתי יהי פורים בשנה זו ושוב לו כשיחול יום השישי של פסח הבא, ועדיין צריכין אנו למודעי מתי יהי פסח הבא. וגם הסימן האחרון הוא פ"ג שביום שחל פורים יהיה ל"ג בעומר, וצריך להבין איזה שייכות יש בין ל"ג בעומר ופורים.

ולבאר כל חמירא יש לומר דבמס' מגילה דרשו על שמות הפרסים ראי פני המלך כרשנא שתר וכו', שכולם הם המלצות שהמליצו כשביל ישראל, כלום הקריבו (העכורים) לפניך כרים בני שנה (כרשנא) וכו', ועל ממוכן דרשו כלום הכינו לפניך לחם הפנים. והנה ממוכן זה המן ולמה דוקא בשמו מרומז טענה זו, וגם למה נקט דוקא לחם הפנים ולא קטורת או הדלקת המנורה שהכינו ישראל לפני ד'.

41 רק הענין הוא שהמן טען, ישנו עם אחד, ולית מאן דידע לישנא בישא כהמן, כי המן טען שאה"י האבות הקדושים ובניהם עבדו את ד' כדבעי, אבל עתה כבר נתישנו ישראל, וישנים הם מן המצוות והמצוות נתישנו ונודקנו אצלם ומקיימים אותם בלי חיות, ואין בהם עוד לחלוחית. (וכן עשה זקנו עמלק "אשר קרן בדרך" שהטיל קרירות בעבודת ישראל ריזב בך כל הנחשלים). וע"ז בא מצות לחם הפנים להראות היפך זה, כי הוא י"ב חלות כנגד י"ב שבטים המכונים כנגד י"ב צירופי הוי"ו והיו עורכים אותה ביום השבת וכשהסירו החלות לשבת הבא נעשה בהן נס שהיו הם ביום הלקחו, שעדיין היו חמים ממש כמו שיצאו אז מן התנור, ואע"פ שע"פ טבע הוי"ו צריך הזמן לשלוט עליהן והיו צריכין להתישן ולהתעפש מ"מ לא נעשה ככה. וזה מראה שכל ישראל אין שולט עליהם הזמן, ואפי' כשנתרחקו הדורות הרבה מהאבות מ"מ עדיין הם, הם ככיום הלקחו, ויש בהם לחלוחית האבות, וגם חיבת הקב"ה

להם לא בטלה. וכמו דא"י בגמ' שהיו מגביהין השלחן ברגלים לבניי ואמרו ראו חיבתכם לפני המקום, כי ה"י"ב שבטים הם כנגד י"ב צירופי שם הוי"ו וכמו שא"א למחוק א' מה"י"ב צירופים כן א' אפשר לשום שבט לימתק ולאבוד חיותו אפי' כשהוא במצב ירוד כמדומה, מ"מ עדיין זק האבות בו וגם חיבתו של מקום לא בטלה ממנו, והוא היפך טענה של המן שהם ישנים מן המצוות, ולכן דוקא בשמו מרומז טענה זו של "כלום הכינו לחם הפנים" בבחי' מני' ובי' שרי בי' נרגא.

42 וזה הראה הנס של פורים שישאל באיזה מצב שהם עדיין חביבותי גבן ואין הזמן שולט עליהם ואין האהבה בינם ובין הקב"ה מתישן, ואדרבה אפי' בשעה שהם חוטאים גם אז לא זו מחבבן כמ"ש התנ"ך שבאותו זמן גופא שחטאו ונהנו מסעודתו של אהשוורש הרשע באותו זמן גופא כבר הכין הקב"ה את הישועה וסילק את רשתי. והוא ענינו של פורים שבו מתגלה גודל האהבה שבין ישראל למקום למעלה מהזמן והשכל, עד דלא ידע.

והנה ענין הסימנים של א"ת ב"ש הם כי פסח הוא המלך של כל השנה, ובראש כל מועדות נשאת פסח, והוא קובע הזמן על כל השנה וממנו יונקים כל זמני השנה, ולכן יש בו הסימן של א"ת ב"ש. אולם כשמגיעים לפורים, פורים הוא למעלה מן הזמן וא"א שפסח יקבע מתי יהי פורים, כי פורים מורה שאין

וזהו ג"כ הענין של ל"ג בעומר, כי רשבי" גילה שיש פנימיות התורה ורזין דאורייתא ועל כל אות ואות יש תלי תלים סודות התורה, וכל א' מישראל יש לו אות בתורה, וא"כ גם לכל א' מישראל יש פנימיות, ובכל א' מישראל יש סוד נשגב גבוה מעל גבוה ששום אדם ואפי' מלאך אינו מבין עליו, ולכן ל"ג בעומר הוא התיקון להחטא של תלמידי ר"ע שלא נהגו כבוד זה בזה שתשכו כל א' שחבירו פתוח ממנו ואין לו חשיבות, אבל בל"ג בעומר נתגלה שיש לכל א' נקודה פנימית חשובה מאוד, ואם אין יכולת לראות חשיבותו וכמדומה שהוא איש שפל מאוד או יש לו חשיבות ע"פ סוד, כמו שאם אק מבניים ענין א' אומרים שהוא ע"פ סוד זהו תירוץ לכל הקרשיות. כן אם יש קרשוי על א' מישראל למה הקב"ה מחבב

אותו הלא הוא בתכלית השפלות, התירון הוא שע"פ סוד יש לו חשיבות, והוא השייכות של פורים לל"ג בעומר כי שניהם עניניהם שרים, להראות גודל חשיבות כל א' וא' מישראל אפי' הפחות שבפחותים שעדיין נושכ בתוכו רוח חיים ככיום הלקחו.

ולכן בל"ג בעומר יש המתקת הדינים כי ענין הדין הוא שנותנים לאדם כפי מה שראוי לו ע"פ דין. אבל ביום זה, הוד שבהוד, וענין הוד הוא מלשון מורים חכמים לרי"מ, שפלות והכנעה, והוא ענין

הודי, כמ"ש רש"י אצל לאה כשאמרה הפעם אודה את ד' שנטלתי יותר מחלקי. והוא שאע"פ שמן הדין אין מגיע לו דבר אבל ענין הוד הוא ליטול יותר מהמגיע לו אע"פ שנראה שאין לו כמה לזכות ושכבר הוא בתכלית הידידה, אולם מ"מ בל"ג בעומר מתגלה שיש לו חשיבות ע"פ סוד ועדיין לא זו מחבבן, והוא השמחה של ל"ג בעומר, והוא שרשבי" לכל ואפי' לפחותים. ויהי"ו שנוכח, שהיה לנו אמונה ברשבי" והיווק ברשבי" ומל"ג בעומר נקבל חיות חדש בעבודת ד'.

הזמן שולט עלינו והוא מורה על זמן התיקון שיתגלה ועמך כולם צדיקים וכל ישראל הם ככיום הלקחו כנ"ל, ולכן א"א שפסח יקבע מתי יהי פורים, אולם גם פורים יונק מפסח, אבל לא מפסח מצרים רק מפסח לעתיד, מפסח שעדיין אין אנו יודעים מתי יהי, מעולם התיקון, שאו יתגלה הנקודה פנימית של כל א' מישראל ושעדיין יש לחלוחית בכל א' ולא נתעפש ולא ניתשן מחמת פנעי הזמן. וע"ז מורה הסימן של ו"פ שפורים חל ביום שישי (שמורה על קדושת ישראל) של פסח העתיד לבוא.

44 וזה ה"י ג"כ הענין כפי זה שאותו בן איש מצרי בן האשה הישראלית חשב כי אף שאינו מיוחד

מזרע האבות ואני בן איש מצרי וכדאי אין מקומי אצל בני יהודה המיוחסים אבל מי"מ לא גרע אני ממחנה דן שבלא"ה פלטים הענין והם היו הנחשלים אשר זנב עמלק והם מן הפחותים שבשם וכבר נתקדשו ונתישנו והם בעלי עבירה וא"כ לא נופל אני מהם, ולכן בא ליטע אהלו במחנה דן ויצא מב"ד של משה מחריב, כי טעה שאף בני דן שפלטם הענין מ"מ הם מזרע האבות ועדיין יש בתוכם הנקודה הפנימית של שלהבתם שעל זה מורה הנס של הלחם הפנים לחם חם ככיום הלקחו כנ"ל. והוא לא האמין בנס זה כי לא היו לו שייכות לזה בראי' מהר"ד צדוק הכהן על הא דאמרו שכל שאינו מאמין בתחיית המתים לא יקום בתחיית המתים שאין זה עונש, רק מכיון שאינו מאמין בזה סימן הוא שאין לו שייכות לזה, כי במה שיש לאדם שייכות בזה הוא מאמין. וכיון שאותו האיש לא היה מיוחד מזרע האבות ובאמת כבר ככה גחלתו הפנימי ונתקדש ונתישן כבר, לכן לא האמין בנס זה של הלחם הפנים ולגלו עליו, ומכיון שלא האמין בזה לכן חשב שמחנה דן שנפלטו מן הענין כבר אברה ותחלתם, ובאמת זה א"א כי כל א' מיי"ב שבטים כנגד א' מיי"ב צירופי הוי"ו וכמו שא"א למחוק את השם ככה א"א למחוק א' מישראל

אבל הוא שלא האמין בזה לכן ויקוב את השם שכביכול עשה נקב בשם ד' וסבר שייכולים למחוק את השם ח"ו, והוא מפרשה שלמעלה יצא.

נתיבות ספירת העומר שלום שלא

47

והדרך להמשיך בחי' זו של אביכם שכשמים. שאפילו במצב של לא מעלי יהיו בכת' בניס אתם לה' אלקיכם, הוא בכח האמונה שיהודי מאמין כי בניס אתם לה' אלקיכם, וכעצם כח האמונה ממשיכים

את המדרגה הגבוהה הזאת בחי' בניס. ועפ"י יתיישב מ"א בתורה אבות (עניני ר"ה) בשם מרן הס"ק מסלונים ז"ע היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים אם ככנים אם כעבדים, שעל זה גופא המשפט אם יהיו בכנים או כעבדים, וזה עיקר המשפט. דלכאורה, מה שייך ע"ז משפט. הרי קי"ל להלכה כר"מ שבין כך ובין כך קרויין בניס. אלא שגם לר"מ הדרך להמשיך בחי' זו של בניס היא רק בכח האמונה שיהודי מאמין בבירור גמור שהוא כבן לפני המלך. והאמונה בזה ממשיכה אליו מדרגה זו. כי כאשר יהודי מאמין שישאל הם בניס בכל המצבים, הרי כיון שמאמין שהוא בן ורוצה להתנהג כבן הריהו ממשך בחי' זו.